

STRUČNA KONFERENCIJA »IZAZOVI ZAŠTITE DJECE NA INTERNETU«

Osijek, 21. studenog 2017.

Centar za nestalu i zlostavljaju djeću, u suradnji s Institutom za novu evangelizaciju Ivan Pavao II., Caritasom Đakovačko-osječke nadbiskupije i Udrugom socijalnih radnika Osječko-baranjske županije 21. studenog 2017. godine organizirao je stručnu konferenciju pod nazivom »Izazovi zaštite djece na internetu«. Konferencija je održana u novoj dvorani pastoralnog centra Vikarijata Osijek – područnom uredu Nadbiskupijskog ordinarijata Đakovo u trajanju od 9.30 do 14.30 sati. Ova stručna konferencija organizirana je u sklopu projekta »Safer Internet Centre Croatia: Making internet a good and safe place« (2015-HR-IA-0013), koji je sufinanciran od strane Europske unije iz programa Department C – Connecting Europe Facility (CEF). Cilj stručne konferencije bio je predstaviti izazove s kojima se stručnjaci susreću u svakodnevnom radu s djecom i mladima, a vezano uz njihovo korištenje modernih tehnologija te doprinijeti razvoju edukativnih i promotivnih aktivnosti koje će omogućiti da djeca i mladi moderne tehnologije koriste na siguran način. Predavanja su bila namijenjena psiholozima, socijalnim radnicima, socijalnim pedagogima, edukacijskim rehabilitatorima, logopedima, pedagogima, učiteljima, ravnateljima škola i ustanova te drugim zainteresiranim stručnjacima koji su uključeni u direktan rad s djecom i mladima, kao i studentima društveno – humanističkog usmjerenja.

Sudjelovanje na stručnoj konferenciji prijavljeno je Hrvatskoj psihološkoj komori, Hrvatskoj komori socijalnih radnika, Hrvatskoj udruzi socijalnih pedagoga i Agenciji za odgoj i obrazovanje kako bi sudionici ostvarili bodove za stručno usavršavanje, a kako bi konferencija bila dostupnija zainteresiranim stručnjacima, za sudjelovanje nije bila potrebna uplata kotizacije.

Na svečanom otvorenju konferencije sudionike su prigodnim riječima pozdravili zamjenik župana Osječko-baranjske županije Goran Ivanović, predstojnik Instituta za novu evangelizaciju Ivan Pavao II. mons. dr. Vladimir Dugalić te predsjednik Centra za nestalu i zlostavljanu djecu Tomislav Ramljak koji je ujedno i otvorio konferenciju. Prvo predavanje održao je struč. spec. ing. comp. Zlatan Morić iz tvrtke IN2data s temom »Sigurnost djece na internetu – tehnička zaštita vs. edukacija« te otvorio zanimljiva pitanja o zaštiti djece na internetu. Predstavio je mogućnosti tehničke zaštite djece poput programa za kontrolu djece na internetu (eng. *parental control*), kontrole dozvoljenih programa (eng. *app blocker*) te kontrole dozvoljenog mrežnog prometa (eng. *firewall*). Istaknuvši i prednosti i nedostatke ovakvih tehničkih rješenja, zaključio je da su djeca danas u prednosti pred odraslima kada su tehnološke kompetencije u pitanju te da nikad ne možemo biti sigurni da dijete samo ili uz pomoć svojih prijatelja nije naučilo isključiti ili zaobići zaštitu koju smo postavili. Kao rješenje ovog problema navodi edukaciju djece o opasnostima interneta te o prikladnom ponašanju u virtualnom svijetu. Konferencija je nastavljena predavanjem doc. dr. sc. Tihomira Katulića s Pravnog fakulteta u Zagrebu koji je govorio na temu »Reforme europskog pravnog okvira zaštite osobnih podataka«. Doc. dr. sc. Katulić osvrnuo se na novi okvir zaštite osobnih podataka u Europskoj uniji, na neke razlike i novine prema Direktivi o zaštiti podataka te Zakonu o zaštiti osobnih podataka, a govorio je i o korisničkim pravima, načelima njihove zaštite te ulozi i aktivnosti regulatornih tijela. Pokazalo se da je pravni aspekt aktivnosti na internetu djeci, ali i roditeljima, članovima obitelji i stručnjacima, gotovo nepoznat zbog čega je ovakav pregled bio izrazito koristan za sve sudionike. Predavanje doc. dr. sc. Lucije Vejmelke sa Studijskog centra socijalnog rada Pravnog fakulteta u Zagrebu nosilo je naslov »Koristi i rizici modernih tehnologija za djecu i mlade«, a tijekom svog izlaganja govorila je o različitim tipovima rizičnog ponašanja na internetu – od ovisnosti o internetu, preko online nasilja, kockanja i prevara do dječje pornografije i rizičnog seksualnog ponašanja. Svoje izlaganje zaključila je idejom na koji način sva saznanja koja dosad imamo mogu pomoći u zaštiti djece na internetu te naglasila da apstinencija od korištenja interneta ni u kojem slučaju nije rješenje problema jer su djeca koja su isključena iz virtualnog svijeta često isključena i iz stvarnog svijeta svojih vršnjaka budući da im je onemogućeno praćenje sadržaja koje prate njihovi prijatelji, a i druženja se često odvijaju upravo online kontaktom. Rješenje problema vidi u multidisciplinarnom pristupu u koji bi bili uključeni svi koji rade

s djecom, od obitelji do raznih stručnjaka te u medijskom odgoju i odgovornom odabiru medijskih sadržaja dostupnih djeci.

Nakon prvog bloka predavanja, moderatorica konferencije Kristina Gvozdić zamolila je sve sudionike da sudjeluju u akciji podizanja svijesti o zaštiti privatnosti i osobnih podataka na internetu na način da među materijalima konferencije koje su dobili potraže simpatične emotikone koji se često koriste pri online komunikaciji za izražavanje osjećaja te njima prekriju svoja lica i na taj način zaštite svoju privatnost. Fotograf je zabilježio ovu fotografiju na kojoj više od 360 sudionika u dvorani štiti svoju privatnost pomoću kartonskih emotikona te je ta fotografija postala službena fotografija konferencije.

Drugi dio konferencije otvorio je Boris Radanović, koordinator za podršku i informiranje Centra za nestalu i zlostavljaju djecu te *awareness* koordinator Centra za sigurniji internet, predavanjem naziva »Djeca u digitalnoj džungli«. Digitalnu džunglu definirao je kao skup svih društvenih mreža, aplikacija te drugih sredstava online komunikacije u kojima se djeca svakodnevno nalaze, a da često nisu svjesna opasnosti koje u njoj vrebaju. Povukavši analogiju s čovjekovim korištenjem vatre, poručio je da internet nosi brojne prednosti kada ga znamo koristiti, dok se u suprotnom vrlo lako možemo opeći, te da smo svi odgovorni za način na koji će internet koristiti naša djeca jer je gotovo sigurno da će modelirati naše online ponašanje. Konferencija se nastavlja predavanjem »Iskustva djece i mladih na internetu« magistre psihologije Vanje Gorjanac koja je pružila pregled važnijih znanstvenih istraživanja o korištenju interneta među djecom i mladima na području Republike Hrvatske. Istaknula je da dva recentna istraživanja na velikom broju djece iz cijele Hrvatske pokazuju da je dominantno sredstvo pristupa internetu među djecom i mladima pametni telefon zbog čega gotovo svi imaju neograničenu mogućnost surfanja internetom kada god i gdje god to požele. Djeca i mladi vrijeme na internetu uglavnom provode družeći se ili igrajući online igre. Ono što zabrinjava jest da više od 70% djece navodi da roditelji ne znaju niti jednu njihovu lozinku za pristup raznim društvenim mrežama i aplikacijama te da roditelji uglavnom ne nadgledaju što oni rade na internetu. Pokazalo se i da djeca ne percipiraju nasilna ponašanja na internetu kao nasilje, a mnogi od njih ne bi online nasilje prijavili nikome kako ih vršnjaci ne bi doživljavali kao »tužibabe«. Istraživanja pokazuju da djeca i mladi na internetu otkrivaju puno osobnih podataka zbog čega postaju ranjivi u virtualnom svijetu i izlažu se opasnostima kojih često nisu u potpunosti svjesni. Manjkavosti u znanju o zaštiti na internetu pronađene su i kod nastavnika zbog čega je potrebno raditi na edukaciji svih uključenih dionika kako bi se pridonijelo sigurnosti djece (ali i odraslih) na internetu. Kroz iduće predavanje koje je održao predsjednik Centra za nestalu i zlostavljaju djecu, po struci dipl. soc. radnik, Tomislav Ramljak predstavljeni su preventivni projekti zaštite djece na internetu kojima bi se moglo doskočiti

problemima koje je iznijela prethodna predavačica. Osim učinkovitih projekata koje provode zemlje Europske unije, predstavljeno je i nekoliko hvalevrijednih projekata koje provodi Centar za nestalu i zlostavljanu djecu i koji pokazuju odlične rezultate. Jedan od načina podizanja svijesti o zaštiti djece na internetu je obilježavanje Dana sigurnijeg interneta koji svake godine u veljači organizira Centar za sigurniji internet i u kojem je ove godine sudjelovalo čak 16 625 djece iz 197 škola – pri čemu je Centar za sigurniji internet svakoj školi dostavio materijale za provedbu različitih prigodnih radionica prilagođenih dobi i razvojnom stupnju djece. Predstavljen je i projekt #lijepariječ koji potiče smanjenje govora mržnje na internetu, besplatni broj 0800 606 606 na kojem svi zainteresirani mogu potražiti podršku i pomoć u slučajevima kada im je sigurnost na internetu narušena na bilo koji način, ali i medijska kampanja koja apelira na roditelje da ne objavljuju fotografije svoje djece na internetu, posebice ako se radi o fotografijama s ljetovanja na kojima djeca na sebi imaju manje odjeće, kako bi ih zaštitili od raznih internetskih predatora koji nemaju dobre namjere. Nakon završetka predavačkog dijela konferencije, otvoren je prostor za postavljanje pitanja sudionika što se pretvorilo u konstruktivnu raspravu u koju su se uključili stručnjaci iz različitih područja unoseći u raspravu dio svojeg iskustva i problema. Osim kao stručnjaci iz područja socijalne skrbi, školstva, informatičkih znanosti, prava ili kriminalistike, mnogi sudionici nastupili su i iz uloge roditelja te potražili rješenje problema vezanih za vlastitu djecu. Konferenciju je zatvorio Tomislav Ramljak, predstavnik organizatora, koji je zaključio da postoji velika potreba za edukacijom stručnjaka, roditelja i djece u svrhu zaštite sigurnosti djece na internetu, kao i da je stvaranje odnosa povjerenja s djecom s kojom radimo osnovni alat koji će nam omogućiti uvid u njihovo ponašanje u virtualnom svijetu te osigurati mogućnost pružanja zaštite ukoliko je to potrebno. Također, istaknuo je važnost multidisciplinarnog pristupa ovom problemu jer smo svi jednako odgovorni za sigurnu budućnost naše djece, kako u stvarnom svijetu, tako i u virtualnom.

Priredila: Kristina Gvozdić